

Конституційний Суд України
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова
Навчально-наукова лабораторія дослідження проблем
публічного адміністрування та децентралізації влади
Науково-дослідного інституту державного будівництва та
місцевого самоврядування
Національної академії правових наук України
Євразійська асоціація правничих шкіл та правників

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

*IV Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук,
професора, академіка-засновника НАПрНУ,
першого Голови Конституційного Суду України
Леоніда Петровича Юзькова*

2 – 6 березня 2021 року

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
2021

П 68 Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 2–6 березня 2021 року). – Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. – 580 с.

ISBN 978-617-7572-44-1

У збірнику представлені доповіді, які були подані на IV Міжнародну науково-практичну конференцію «Правові засади організації та здійснення публічної влади», присвячену світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, що відбулась у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова 2–6 березня 2021 року.

Розміщені у збірнику тези доповідей стосуються таких напрямів: «Конституційно-правові засади організації та здійснення публічної влади: вітчизняний та зарубіжний досвід», «Проблеми та перспективи реформування територіальної організації публічної влади в Україні», «Адміністративно-правові засади організації та здійснення публічної влади», «Фінансово-правові аспекти організації та здійснення публічної влади», «Місце і роль інформаційного права в діяльності органів публічної влади».

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, студентів, аспірантів та докторантів, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет IV Міжнародної науково-практичної конференції «Правові засади організації та здійснення публічної влади», присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, не завжди поділяє думку учасників конференції.

У збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу, дотримання принципів академічної доброчесності несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

УДК 351

ISBN 978-617-7572-44-1

© Колектив авторів, 2021
© Хмельницький університет
управління та права імені
Леоніда Юзькова, 2021

була огидним явищем та суперечила християнській етиці. З іншої сторони потурання цьому явищу принесло більше б зла, ніж добра. Такий дуалізм в цьому питанні призвів до того, що карне право і нехтує і охороняє дітей, щоб схилити людей до милосердних вчинків.

Лук'янова Олена Миколаївна,

*доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Українського державного університету залізничного транспорту,
кандидат економічних наук, доцент*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

На сьогодні доведено, що модернізація системи управління в Україні, в тому числі на регіональному рівні, є необхідною умовою стабілізації соціально-економічного становища країни та збереження її суверенітету. Це положення визначає високу актуальність цього питання для наукової галузі державного управління.

Сучасна модель місцевого самоврядування в Україні унеможливорює впровадження багатьох принципів місцевого самоврядування з практики західноєвропейських країн (включаючи, наприклад, субсидіарність; незалежність у місцевому самоврядуванні; свобода ініціативи). Пріоритетом є здійснення адміністративно-територіальної реформи для забезпечення адекватної територіальної бази для організації та функціонування місцевого самоврядування.

Основними принципами територіального устрою України є: єдність і цілісність державної території; поєднання централізації та децентралізації при здійсненні державної влади; баланс та соціально-економічний розвиток регіонів відповідно до їх історичних, економічних, екологічних, географічних та демографічних характеристик, етнічних та культурних традицій, органів державної влади та місцевого самоврядування, крім випадків, передбачених законодавством; доступ до послуг державного управління та органів місцевого самоврядування для населення, яке проживає у відповідних адміністративно-територіальних одиницях [1].

Наукові джерела пояснюють поняття територіальної основи місцевого самоврядування, як сукупність елементів системи адміністративно-територіального устрою держави, в межах якої діє місцеве самоврядування. Сюди також входять правові норми, що встановлюють та регулюють територіальну організацію місцевого самоврядування, зокрема, формування та склад

території, на якій здійснюється самоврядування, межі та статус цих територій, їх створення та зміни. [2; з. 6]

Для задоволення потреб системи місцевого самоврядування на територіальній основі місцевого самоврядування необхідно здійснити адміністративно-територіальну реформу. Основною проблемою визначення поняття, принципів та системи адміністративно-територіального устрою є відсутність належного законодавчого регулювання.

До порядку денного сесії Верховної Ради України в 2014 році було внесено на розгляд Проект Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій», реєстраційний №319. Законопроект був спрямований на вирішення адміністративно-територіальних питань. Розробка цього законопроекту передбачала наступне: упорядкування та організація адміністративно-територіальних одиниць; створення Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць; забезпечення рівних умов для розвитку адміністративно-територіальних одиниць; забезпечення цілісності інтересів територіальних громад району під час виборчого процесу [1].

Відповідно до прийнятого Закону України від 16.04.2020 № 562-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад», Кабінет Міністрів України визначив адміністративні центри та затвердив 1470 функціональних територіальних об'єднань замість 11 250 територіальних громад.

Новостворені територіальні громади несуть повну відповідальність у всіх сферах життя громади на своїй території. Ефективність завдань, поставлених перед об'єднаними територіальними громадами, є ключовим показником успіху цього об'єднання та реформ загалом [3].

17 липня 2020 року Верховна Рада України прийняла Постанову № 3650 "Про утворення та ліквідацію районів". Згідно з документом, зараз в Україні налічується 136 районів. Старі 490 виборчих округів було скасовано парламентом. Плануючи створення громад, обов'язковим було виявлення потенціалу громади для економічного та соціального розвитку та надання якісних послуг населенню. [4]

Об'єднані громади отримали повноваження та ресурси міст обласного значення, зокрема, вони сплатили 60% податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад. Крім того, податкові надходження залишаються в повному обсязі, а саме: єдиний податок, податок на прибуток підприємств і фінансових установ комунальної власності та податок на майно (нерухомість, земля, транспорт).

Крім того, об'єднані територіальні громади мають прямі бюджетні відносини з державним бюджетом (до реформи бюджети обласних та районних бюджетів мали безпосередній зв'язок з бюджетами міст обласного значення), для виконання делегованих державою повноважень їм надаються відповідні

трансфери (дотації, освітня та медична субвенції, субвенція на розвиток інфраструктури громад тощо). Законодавчі зміни також надали право органам місцевого самоврядування затверджувати місцеві бюджети незалежно від дати прийняття закону про Державний бюджет.

Такі вдосконалення дали перші помітні результати. Власні надходження місцевого бюджету зросли на 200 млрд доларів з 2014 по 2019 рік. (68,6 млрд дол. до 267 млрд. дол.) Це реальний вплив на довіру населення до впливу на результати та підзвітність [5].

Окрім збільшення своїх фінансових можливостей, об'єднані територіальні громади мають інші засоби забезпечення економічного розвитку в результаті децентралізації - іноземне кредитування, незалежний відбір установ розвитку місцевого бюджету та власні доходи бюджету. Децентралізовані повноваження в галузі архітектурного та будівельного контролю та вдосконалення містобудівного законодавства дозволяють органам місцевого самоврядування самостійно визначати містобудівну політику.

Для продовження реформи потрібно прийняти багато важливих законів:

- про засади адміністративно-територіального устрою України. У рамках чинної Конституції визначаються принципи, що регулюють адміністративно-територіальний устрій України, види населених пунктів, систему адміністративно-територіальних одиниць, повноваження державних та місцевих органів влади з питань адміністративно-територіального устрою, порядку утворення, ліквідації, встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів, ведення Державного реєстру адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів України;

- про службу в органах місцевого самоврядування (нова редакція). Забезпечення рівного доступу до послуг в органах місцевого самоврядування, підвищення престижу послуг у місцевому самоврядуванні, мотивація місцевих службовців до розвитку та розвитку громад.

- про державний нагляд за законністю рішень місцевого самоврядування;

- про місцевий референдум;

- місцеве самоврядування, місцеві державні адміністрації тощо.

Як результат, після наступних місцевих виборів, восени 2020 року, повноваження для нових територіально розташованих районів та громад повинні бути перерозподілені на урядовий рівень на допоміжній основі. Громадськість повинна надавати механізми та інструменти для участі у впливі на місцеве самоврядування та процесі прийняття рішень.

Серія реформ, спрямованих на децентралізацію всіх сфер соціально-економічного життя, — це довгоочікувані реформи місцевого самоврядування та самоуправління, спрямованих на підвищення ефективності управління ними та створення багатих територіальних громад.

Література:

1. Проект Закону про засади адміністративно-територіального устрою України від 24.01.2020 р. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67986
2. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації: наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2014. 128 с.
3. Корнєва О.В. Основні проблеми проведення реформи децентралізації в Україні в 2014-2018 роках URL: http://pap.in.ua/3_2018/18.pdf.
4. Постанова Верховної Ради України №807-IX від 17 липня 2020 року "Про утворення та ліквідацію районів" URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>
5. Реформа децентралізації URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
6. Децентралізація дає можливості URL: <https://decentralization.gov.ua/about>

Лучковська Світлана Ігорівна,

*доцент кафедри права Хмельницького національного університету,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ

В сучасних умовах особливого значення набуває підвищення ролі держави як регулятора фінансових відносин. Українська держава, з одного боку, постала перед викликами продовження впровадження реформи дерегуляції у сфері підприємницької діяльності, а з іншого боку, повинна віднайти шляхи оптимізації можливостей для збільшення бюджетних надходжень.

Водночас потрібно впроваджувати нові, а головне – дієві правові інструменти для детінізації економіки України та боротьби з ухиленням від сплати податків. Так, за розрахунками Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України рівень тіньової економіки у січні-березні 2020 року склав 31% від обсягу офіційного ВВП [1].

Дійсно, сьогодні значна частина економіки знаходиться у «тіні», а фізичних осіб – підприємців, що є платниками єдиного податку, досить часто використовують для проведення через них розрахункових операцій з метою мінімізації податкових виплат. Саме тому одним з механізмів виведення

ЗМІСТ

Вітальне слово

Голови Конституційного Суду України ТУПИЦЬКОГО О. М. 3

Вітальне слово

першого проректора Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова ОМЕЛЬЧУКА О. М. 5

<i>Аверочкіна Т. В.</i> Публічне адміністрування морської діяльності в Україні: оновлення правової концепції	6
<i>Андрущенко С. В.</i> Публічне адміністрування режиму морських портів України: до питання розширення суб'єктного складу	9
<i>Анісімова Ю. В., Глуценко Н. В.</i> Конституційно-правові засади організації та здійснення публічної влади: вітчизняний та зарубіжний досвід	14
<i>Антонюк В. В.</i> Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності	17
<i>Antsiferova E. Y.</i> Legal basis for restrictions of the rights and freedoms of the person	20
<i>Баїк О. І.</i> Про повноваження міжгалузевих органів управління земельними ресурсами України: правовий аналіз	24
<i>Бальцій Ю. Ю.</i> Становлення та розвиток безпосередньої місцевої (локальної) демократії в Україні	28
<i>Батанов О. В.</i> Бізнес-омбудсман у механізмі захисту економічних прав людини: деякі проблеми теорії та практики	32
<i>Батанова Н. М.</i> Деякі теоретичні та прикладні проблеми імпічменту Президента України	39
<i>Баюк М. І.</i> Актуальність впорядкування проблем проведення реформування місцевого самоврядування	46
<i>Бедрій Р. Б.</i> Правове забезпечення передачі об'єктів спільної власності територіальних громад району до комунальної власності територіальних громад	50
<i>Берцюх М. З.</i> Засоби правового захисту державних службовців	53
<i>Біленчук П. Д., Малій М. І.</i> Конституційно-правові засади здійснення публічної влади органами прокуратури по забезпеченню захисту прав і свобод людини в Україні	58

Лозінська С. В. Вплив християнства у сімейні правовідносини давньоримського суспільства	327
Лук'янова О. М. Сучасні проблеми децентралізації в Україні	329
Лучковська С. І. Окремі особливості правового регулювання фінансової діяльності фізичних осіб-підприємців	332
Любецька М. М. Адміністративне та нормативно-правове регулювання надання соціальних послуг за принципами системності та актуальності в територіальних громадах	334
Лях Ю. І. Проблеми реформування організації публічної влади на регіональному рівні	337
Магновський І. Й. Децентралізація публічної влади в українських реаліях: правовий контекст	341
Медвідь Ф. М., Твердохліб А. І., Урбанський М. В. Децентралізація публічної влади в Україні: нормативно-правові засади	345
Мельник І. В. Національна безпека як стратегічна складова державної інформаційної політики	349
Мерник А. М. Зарубіжний досвід конституційно-правових засад обмеження прав і свобод людини та громадянина органами публічної влади	351
Мілова Т. М. Підстави та порядок видання забезпечувального наказу Конституційним Судом України	355
Міхневич А. О., Рябовол Л. Т. Деякі аспекти організації виборів Президента в зарубіжних державах	359
Мішина Н. В. До питання делегування повноважень місцевими органами публічної влади	363
Міщенко І. В. Авторизуватися не доцільно ігнорувати: реалії та тенденції інституту авторизованого економічного оператора в Україні	365
Міщук О. М. Державне управління у сфері надрокористування: зарубіжний досвід для України	369
Муза О. В. Законодавчі ініціативи у сфері регулювання адміністративних процедур: нові виклики та проблеми	372
Мукомела К. О. Конституційна скарга як гарантія захисту прав людини	376
Навроцька В. В. Можливість постановлення судового рішення вночі – конституційне?	378
Налуцишин В. В. Правові засади організації та протидії СНІД: окремі питання	380
Науменко О. М. Конституційні засади формування публічної влади політичною елітою України	383

Наукове видання

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

збірник тез

*IV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої
світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-
засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду
України Леоніда Петровича Юзькова*

(м. Хмельницький, 2 – 6 березня 2021 року)

Відповідальний редактор – Галус О.О.

Комп'ютерний набір – Галус О.О.

Верстка та дизайн – Масловська Л.В.

Підписано до друку 06.03.2021 р. Формат 60×84 1/16
Ум. друк. арк. 33,64. Наклад 80 прим. Зам. № 17.

Видано у Хмельницькому університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова.

29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, буд. 8

Тел.: (382) 71-75-91

www.univer.km.ua

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення
та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції

Серія ДК № 6982 від 19.11.19 р.